

Censur

Alfabetisk ordning - Alla ämnesord, Ord

Ordet betyder: förhandsgranskning av film, tryckalster, brev (i äldre tid) (SAOL, 2015). [Mer om ordet på svenska.se](https://www.svenska.se/ord/censur)

Mer om ordet

Ordet är belagt sedan 1624 och kommer av latinets *censu'ra* som betyder granskning (SO, 2021).

Tre områden har varit känsliga i censurens historia: religion, politik och sedlighet. Genom tryckfrihetsförordningen som antogs av riksdagen 1766 bröts Sveriges censursystem. Tryckfrihetsförordningen 1766 var världens första grundlag som skyddade tryckfriheten. I stället för censur skulle straff kunna utkrävas efter publicering.

Censur används för att beskriva olika former av inskränkningar i tryckfriheten, till exempel myndigheters kontroll av skrifter före publicering. I svenska tryckfrihetsförordningen slås fast att förhandsgranskande censur inte är tillåten. Inte heller får myndigheter förbjuda utgivning av text på grund av innehållet.

Därmed är inte ordet helt fritt idag. Det finns inskränkningar. Vissa yttranden är otillåtna, exempelvis hets mot folkgrupp och förtal. Den ansvarige utgivaren ska utöva någon form av självcensur. Författare och utgivare kan dock ta en risk och publicera, men riskerar då straff i efterhand.

Källa: <https://litteraturbanken.se/presentationer/specialomraden/Censur.html>

Exempel där ordet förekommer

[Detta fick man inte trycka för 1766](#)

["Jag har blivit censurerad!" \(Har du verkligen blivit det?\)](#)

Metod och generella aktiviteter

I samband med presentationen skriver eleven av lärarens anteckningar på tavlan eller gör egna noteringar samlade i en liten skrivbok. Skrivandet blir ett sätt att lära och boken en dokumentation av årets alla ord.

[Förslag på generella aktiviteter om ord finns här](#)

Fler elevaktiviteter

SAMHÄLLSKUNSKAP: Se filmen

Bifogad video: https://www.youtube.com/embed/kjnExjn_0A0?si=SohCa_NtQZwx7hQn

Titta på kartan [Pressfrihetsindex](#). Gör en tabell över några länder i varje kategori (från grön till mörkröd).